

Vzorové otázky ke zkoušce:

1. Vznik GATT

Jakým způsobem usilovaly USA o liberalizaci mezinárodního obchodu těsně před WWII? Jaký vztah k volnému obchodu měla v tomto období Velká Británie? Co byly tzv. imperiální preference? Co byla tzv. Havanská charta a jaký vztah měla ke GATT? Vyžadovaly USA v prvních jednáních od evropských zemí reciprocitu a přístup na jejich trhy? (Proč?)

Smyslem odpovědi je stručně a jasně odpovědět na každou z podotázek, za každou z odpovědí bude udělen bod, celkem pět bodů za celou otázku. Obvykle stačí jedna věta na jednu podotázku. Zde odpověď může vypadat například takto:

USA během třicátých let začaly uzavírat bilaterální dohody o volném obchodu. Velká Británie se naopak začala čím dál více uzavírat a chránit svůj skomírající průmysl; toto se ovšem netýkalo obchodu s britskými koloniemi a dominii, pro které byl vytvořen preferenční přístup na britský trh. Havanská charta byla zakládajícím dokumentem nikdy nevzniklé Mezinárodní obchodní organizace, GATT původně v roce 1947 vznikl jako provizorní dohoda do vzniku ITO. USA reciprocitu nevyžadovaly, protože prioritou pro ně byla rychlá obnova Evropy, která zabránila šíření komunismu.

2. Úspory z rozsahu

Vysvětlete koncept úspor z rozsahu. Uveďte nějaký příklad. Představme si, že v zemědělství jsou rostoucí úspory z rozsahu, zatímco v průmyslu jsou úspory z rozsahu klesající. Jakou má tato implikaci pro obchodní politiku (volný obchod nebo protekcionismus) země, která má komparativní výhodu v zemědělství a země, která má komparativní výhodu v průmyslu? Měla by potenciální ochrana být nějak časově omezená?

Koncept úspor z rozsahu tvrdí, že u některých odvětví s rostoucím objemem produkce klesají náklady na každou vyrobenou jednotku, například kvůli rozložení fixních nákladů na výzkum a vývoj nového letadla. Pokud by touto výhodou disponovalo zemědělství, poté by pro zemi s komparativní výhodou v zemědělství dávalo smysl mít volný obchod, protože to by přetáhlo pracovní sílu z průmyslu, tím pádem by zemědělství bylo více efektivní. Průmysl by se díky klesajícím úsporám z rozsahu rovněž stal díky menší produkci rovněž efektivnějším. Naopak pokud by byla komparativní výhoda v průmyslu, bylo by potřeba zemědělství aktivně podporovat, aby země dosáhla stejného výsledku - tato ochrana v principu není nijak časově omezená, na rozdíl od argumentu infant industry.